

ธรรมบรรยายแก่คณะของคุณวิโก้ บรูณ

พระราชสุทธินุญามมงคล

P13002

คุณวิโก้ บรูณ ชาวเนอร์เวย์ นำคณะครูสอนวิชาศาสนาเปรียบเทียบ จากโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศเดนมาร์ก จำนวน ๓๐ คน ซึ่งสอนนักเรียนระดับมัธยมปลาย เข้าฟังการบรรยายธรรม ณ วัดอัมพวัน จ.สิงห์บุรี

ขอเจริญพร คุณวิโก้ บรูณ ในฐานะที่คุณวิโก้ได้เคยเดินทางมาอยู่ประเทศไทยศึกษาวิชาอักษรศาสตร์ ปริญญาโท ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีศรัทธาได้ถือโอกาสมาบวชที่วัดอัมพวัน เป็นเวลาประมาณ ๒ เดือน เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๐ นั้น วิโก้ได้ศึกษาพุทธศาสนามีทั้งภาคทฤษฎีวิชาการ และปฏิบัติการ

พุทธศาสนานั้นเน้นทั้งด้านวิชาการและด้านปฏิบัติการ พระพุทธเจ้าเน้นวิชาการตามที่พระองค์ก่อนเสด็จบรรพชา ท่านได้ ๑๘ ดอกเตอร์ ๑๘ ศาสตร์ แต่ไม่ได้อยู่นั่นเดียว เป็นวิชาที่ไม่มีใครสอน วิชานั้นหาครูสอนไม่ได้ ได้แก่ ๑) วิชาแก้ไขปัญหาชีวิต ๒) วิชาแก้ปัญหายุทธศาสตร์ ไม่มีในศาสนาอื่น

ขอให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้ทราบว่า พระพุทธเจ้าเน้นวิชาการ มีลูกมีหลานขอให้เรียนเป็นดอกเตอร์ เรียนให้มีวิชาความรู้ให้ได้ “นกไม่มีขน คนไม่มีความรู้” จะดีได้อย่างไร นกไม่มีขนบินไม่ได้ คนไม่มีความรู้จะเก้อเขินในสังคม แต่วิชาแก้ไขปัญหาชีวิต และวิชาแก้ทุกข์ ไม่มีครูสอน พระพุทธเจ้าจึงทรงเสด็จบรรพชาไปศึกษาเอง ต้องภาวนาเองให้มันผุดขึ้นมาเองเป็นปัญญา ให้ตัวเรามีปัญญาจะได้แก้ไขปัญหาได้ ถ้าไม่มีปัญญาแก้ไขปัญหาไม่ได้ กว่าจะไปหาวิชานี้ได้ต้องใช้เวลาจนถึง ๖ ปี สำเร็จสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าแล้วจึงได้มาสอนประชาชนให้พ้นทุกข์ พระพุทธเจ้ามีพระมหากรุณาอย่างล้นพ้น แต่น่าเสียดายด้วย พระพุทธเจ้าได้วิชามาให้เราแต่เรากลับนำไปทิ้ง ไปสร้างแต่ปัญหาตลอด นี่แหละพระพุทธเจ้าสอนให้เราแก้ไขปัญหาชีวิต ไม่ใช่สร้างปัญหาชีวิต ให้คลี่คลายปัญหาไปสู่ทางที่ดีมีปัญญา “เรียนให้รู้ ดูให้จำ ทำให้จริง” ถ้าไม่ทำอย่างนี้ก็หมดโอกาสศาสนาอื่นไม่มีที่จะแก้ปัญหาคือชีวิตได้

การปฏิบัติกรรมฐานแก้ปัญหาคือชีวิต กำหนดจิต คิดหนอ... โกรธหนอ... เป็นการแก้ปัญหาคือชีวิตที่ดีที่สุด ถ้าพูดแต่ศาสนาพุทธ เรียนแต่หนังสือ เหมือนอย่างพระมหาเปรียญ

๙ ประโยค แปลหนังสือได้ แต่ไม่เคยปฏิบัติ จึงแก้ปัญหาก็ไม่ได้ เหมือนอย่างท่านทั้งหลาย ที่มักกันนี้เรียนแต่หนังสือ รู้มาก แต่ไม่รู้จริง คนรู้จริงต้องปฏิบัติได้ “รู้จริง ต้องทำ รู้จำ ต้องท่อง รู้แจ้ง ต้องคิดก่อน”

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ลึกซึ่งมากมีอยู่ ๒ ประเด็น คือ

๑) คันถฐานะ ๒) วิปัสสนาฐานะ

คันถฐานะ ต้องเรียน มีเรียนตามลำดับและเรียนสันโดษ เรียนตามลำดับคือเรียน วิชาไปตามขั้นตอน เรียนสันโดษคือเรียนด้วยการปฏิบัติทั้งหมด บรรยายแล้วปฏิบัติตามที่ ครูสอน อย่างที่วิโก้ได้ปฏิบัติมาแล้ว เรียกว่าเรียนสันโดษ วิโก้ก็มีความเข้าใจใน พระพุทธศาสนาแล้วมาปฏิบัติเรียกว่ากรรมฐาน การกระทำให้ฐานะดี การกระทำให้จิตมี หลัก มีสติ มีปัญญา มีการแก้ปัญหาก็ได้ รูปนามขั้นห้าเป็นอารมณ์ รู้จริง รู้แจ้ง เห็นจริง เห็นแจ้ง จึงเรียกว่าวิปัสสนา ส่วนมากเป็นครูอาจารย์มีแต่รู้คั่นกะ รู้แต่วิชาการในหนังสือ หรือเรียนจากครูบาอาจารย์ไม่เคยปฏิบัติเลย จะรู้จริงไม่ได้ รู้จริงต้องปฏิบัติ ปฏิบัติได้ แก้ปัญหาได้ ถึงจะสอนได้ดี ถ้าคนปฏิบัติได้จริงแล้วจะรู้ซึ่ง รู้เข้าใจ รู้แก้ปัญหาก็ได้ทุก ประการ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าสอนตรงนี้คนเราจะได้ไม่มีปัญหาในครอบครัว จิตจะสงบ จะไม่สร้างความเลวร้ายให้กับใคร และตัวเองก็จะไม่ประพฤติชั่ว และไม่ไปทางอบายมุข อันนี้เป็นจุดสำหรับข้อปฏิบัติทั้งหมด

พระพุทธเจ้าสอนอริยมรรค มรรค ๘ อริยสัจ ๔ อย่างที่เรียนกัน อยากจะเรียนถาม ว่า มรรค ๘ มีอะไร ปฏิบัติได้ไหม? มรรค ๘ สรุปเหลือ ๓ คือ ไตรสิกขา ๓ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ทุกคนถ้าเรียนแต่วิชาการจะไม่เข้าใจสิ่งเหล่านี้ เช่น ศีล จะเข้าใจผิดคิดว่า ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ อย่างนี้ยังใช้ไม่ได้ ต้องรู้ว่าศีลแปลว่าปกติ ปกติมาจากไหน คนที่ จะปกติได้จะต้องมีสติสัมปชัญญะ นี้ถึงจะเรียกว่าศีล

ศีล แปลว่า มีมารยาท กายจะยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้ายแลขวา มี สติสัมปชัญญะ วาจาที่พูดมีสัจจะความจริงต่อประชาชน จริงต่อตัวเอง และจริงต่อคนอื่น ถ้าคนขาดสติสัมปชัญญะหมดโอกาสที่จะมีศีล ถ้าไปสอนตามหนังสือไม่ได้ความ ต้องสอน ภาคปฏิบัติ ถ้าใครปฏิบัติได้จะรู้ว่าศีลแปลว่าปกติ คนที่ปกติจะมีสติสัมปชัญญะนั้นจะ เรียบร้อยทุกอย่าง จะทำอะไรก็มีปัญญาทุกอย่าง นี่ก็คือศีลชัดเจน ตั้งแต่ ปาณาช ถึงสุราช นั้นไม่ใช่ศีล แปลว่าองค์ปฏิบัติ ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะแล้วนั้น จะไม่ฆ่าสัตว์ คนมี สติสัมปชัญญะสูงขึ้นเป็นขั้นที่สองจะไม่อยากได้ทรัพย์ของคนอื่น จะไม่เห็นแก่ตัว ถ้าคนมี สติสัมปชัญญะดีมีปกติดีแล้วไม่ขาดสติ จะไม่ล่วงประเวณีกับลูกเขา เมียเขาในสังคม จะไม่

หลอกหลวงโลกหวังเอาลาภ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ถ้าเรามีสติขั้นห้าเราจะไม่ดื่มสุรา เพราะสติมันครบวงจร

ถ้ามีสติสัมปชัญญะดีแล้ว จะมีสมาธิโดยอัตโนมัติ แต่ถ้าคนขาดสติสัมปชัญญะจะไม่ มีสมาธิ สมาธิจะไม่เกิด จะเป็นคนวุ่นวาย เป็นคนฟุ้งซ่าน เป็นคนคิดมาก เป็นคน แก้ปัญหาไม่ได้ สมาธิแปลว่า จับจุดนั้นเป็นจุดเดียว ไม่คิดหลายเรื่องในเวลาเดียวกัน คิด แต่เรื่องเดียว อย่าคิดหลายเรื่องในขณะนั้น หลายเรื่องมันสับสน เป็นสมาธิไม่ได้ ถ้าคนไม่มี สติสัมปชัญญะทำสมาธิไม่ได้เลย สมาธิแปลว่าจับจุดงานอย่าทิ้งงานและหน้าที่รับผิดชอบ คือสมาธิภาวนา

เพราะฉะนั้นการสอนพระพุทธศาสนาจึงไม่เหมือนกัน การปฏิบัติกรรมฐานไม่ เหมือนกัน ปฏิบัติไม่ถูกต้องเยอะ ปฏิบัติที่ถูกต้องมีสติ ใช้สติปัญญาอันเป็นแนวปฏิบัติ จะ บอกว่า พุทธไปสวรรค์นิพพานไม่ถูกต้อง เพราะว่าแค่สมบัติมนุษย์ยังรักษาไม่ได้ จะไป สวรรค์ได้อย่างไร การสอนพระพุทธศาสนาไม่ใช่สอนง่าย ถ้าเป็นครูอาจารย์ปฏิบัติไม่ได้อย่าไป สอน ไม่ขลัง ดูหนังสือแล้วมาสอนใครก็สอนได้ ปฏิบัติไม่ได้ ไม่ได้ผล น่าจะพูดข้อปฏิบัติ ไม่ใช่เอาหนังสือมาพูด เพราะฉะนั้นสมาธิแปลว่าสัจจะ ทำงานอย่าทิ้งงาน คนที่ทำงานนี้จะ เสียเวลามาก คนที่มีสมาธิไม่มีเดี๋ยว ไม่พลัดวันประกันพรุ่ง ต้องทำงานให้เสร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งโครงการไว้ แล้วงานนั้นเสร็จทันเวลา ไม่เสียเวลา เหมือนคนไทยชาว พุทธที่ไม่ปฏิบัติ โกงเวลาเก่ง มาทำงานก็สาย กลับก่อนเวลา

ภาคปฏิบัติไม่ใช่ของง่าย แต่ก็ไม่ใช่ของยากถ้าตั้งใจ ถ้าไม่ตั้งใจเรียนผ่านไปเฉยๆ ไม่มีประโยชน์แล้วก็จะมาว่าศาสนาพุทธไม่มีประโยชน์ สมาธิมีอยู่มาก คือจับงานอย่าทิ้ง งานและหน้าที่รับผิดชอบ ถ้าคนไม่มีสติสัมปชัญญะจะไม่รับผิดชอบ แต่ตัวเองก็ยังไม่ รับผิดชอบตัวเอง แล้วจะไปรับผิดชอบคนอื่นเขาได้หรือ เดี่ยวนี้คนชาวพุทธบางแห่งไม่ รับผิดชอบตัวเอง ไม่ใช่ชาวพุทธแท้ แต่เป็นชาวพุทธแบบฟอร์ม เป็นชาวพุทธเศษกระดาศ เรียนมาด้วยกันทั้งนั้นแต่ไม่ปฏิบัติ เหมือนชาวพุทธแบบฟอร์ม รู้แต่ข่าวขันแกงโลไปวัดตัก บาตร สมาธิคือไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ถ้าใครผัดวันประกันพรุ่ง ไม่เอางานเอาการคนนั้นขาด สมาธิ ทำไม่ขาดสมาธิ เพราะขาดสติสัมปชัญญะ ถ้ามีสติสัมปชัญญะครบวงจร วิสัยทัศน์ กว้างขวาง วิสัยทัศน์กว้างไกล คนนั้นจะมีธยาตัย มีน้ำใจ จะมีเมตตา เรียกว่าสมาธิ ภาวนา มันผุดขึ้นมาเอง ถ้าสมาธิได้จากการอ่านหนังสือทำอย่างไรก็ได้ผล ต้องให้มันผุด ขึ้นมาเอง ในเมื่อมันผุดขึ้นมาแล้วก็จะเกิดปัญญาแก้ไขปัญหาได้ นี่คือสมาธิ

มีสติสัมปชัญญะดี มีสมาธิดี แล้วก็เกิดมั่นใจในตัวเอง สมานนั้นทำงานเสร็จทันเวลา คิดได้เร็ว และความคิดนั้นถูกต้อง และนำไปใช้ได้ทันที

สมาธินั้นประกอบด้วย สติ สัมปชัญญะ คือ สติปัฏฐาน ๔ จะทำอะไรเรียบร้อย จะขยัน ไม่นอกหน้าที่การงาน จะขยันเฉพาะในหน้าที่การงานของตนเท่านั้น คนที่ขยันนอกหน้าที่การงานนั้นเป็นคนขาดสมาธิ ขาดสติ คนที่มีสติสัมปชัญญะกำหนดกรรมฐานได้จะจัดงานอะไรก็เรียบร้อย ทำอะไรก็ไม่บกพร่อง ทำอะไรก็ไม่เอาर्डเอาเปรียบกัน ทำอะไรก็ไม่เห็นแก่ตัว คนที่มีสมาธิจะไม่กลัวลำบาก ความยากจะไม่เกิดขึ้นแก่เขา

ปัญญา ถ้าปฏิบัติได้ มีสติได้ จะเกิดปัญญามี ๒ ประการ โลกียปัญญา และ โลกุตตรปัญญา, โลกียปัญญา คือปัญญาทางโลก โลกุตตรปัญญา คือปัญญาทางธรรม ควบคู่กันไป

โลกียปัญญานั้น พระพุทธเจ้าสอนเน้นวิชาการ คนเกิดมาในโลกนี้ถ้าไม่มีความรู้จะไร้ความหมาย โลกียปัญญา หมายความว่าแผนงานของชีวิตที่จะต้องดำเนินงาน ประกอบกิจหน้าที่การงาน จะเป็นวิชาแพทย์ วิชาวิศวกรรม วิชาต่างๆ นั้น เป็นโลกียปัญญา ไม่เรียนไม่ได้ เป็นภาคบังคับ

แต่มีวิชาความรู้ดีอย่างไรก็ตาม ความรู้ที่นั้นเอามาแก้ปัญหาชีวิตไม่ได้ ความรู้ที่นั้นเอามาแก้ปัญหาได้เฉพาะการงานที่ทำตามหน้าที่ที่ได้เรียน เช่น เป็นวิศวกรไฟฟ้า ต้องเรียนไฟฟ้าให้จบ เป็นวิศวกรโยธาต้องเรียนให้จบ เป็นนักธุรกิจ หรือเป็นรัฐศาสตร์การปกครอง ต้องเรียนให้จบ แต่วิชาการเหล่านี้ทั้งหมดไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาชีวิตของเขาได้ ถึงเขาจะมีความรู้ก็รู้มาก แต่ขาดความรู้จริง ถ้ามีความรู้จริงที่จะแก้ปัญหาได้แน่นอนต้องเข้าไปสู่โลกุตตรปัญญา

โลกุตตรปัญญานั้น เป็นปัญญาที่จะต้องแก้ไขปัญหาชีวิต เป็นการแก้ปัญหาทุกข์ เป็นการแก้เหตุการณ์ที่เกิดเฉพาะหน้าได้

โลกียปัญญาเป็นภาคบังคับ เช่นประเทศไทยต้องเรียนภาคบังคับ ๑๒ ปี ๖ ปีแรก ชั้นประถมศึกษา ๖ ปีหลังชั้นมัธยมศึกษา แต่จะเข้ามหาวิทยาลัยปริญญาตรี โท เอก ไม่บังคับ แต่รัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการต้องบังคับ ๑๒ ปีเป็นภาคบังคับ ไม่อย่างนั้นขาดความจำเป็นของชีวิต แต่เราจะเรียนทางโลกไปแค่นั้น ถึงจะเรียนสูงมากมายเท่าไรก็ตาม ก็ทำให้วิชาการสูงขึ้น แต่ขาดความดีของชีวิตคือโลกุตตรปัญญาแล้วไม่สามารถจะส่งเสริมวิชาการให้ได้ดี ถ้าวิโก้มีด้านวิชาการมากดี แต่วิโก้ขาดความดี ขาดปัญญาแก้ไขปัญหา วิโก้จะไร้ความหมาย เหมือนวิโก้ปลุกเรือคนสวยไม่มีบันได บ้านสวยไม่มีบันได จะขึ้นบ้านไม่ได้ สรุป “**ความรู้ต้องคู่กับความดี**” ความดีเท่านั้นจะส่งเสริมวิชาการให้วิโก้เด่นในสังคมต่อไป

นี่แหละมีความสำคัญมาก แต่คนขาดความสำคัญข้อนี้ ไม่ได้ปฏิบัติแล้วจะรู้ซึ่งใน ศาสนาพุทธไม่ได้ ศาสนาพุทธนี้บริสุทธิ์ ไม่มีโอกาสที่จะไปเบียดเบียนใครเขาได้ บังคับ ไม่ได้ แล้วแต่ใจของคน ถ้าจิตใจคุณมีกุศล คุณก็ปฏิบัติเอง ถ้าจิตใจของคุณไม่มีกุศลก็ไม่สามารถที่จะบังคับให้คุณเข้ามาในข้อปฏิบัติของศาสนาพุทธได้ เพราะฉะนั้นปัญญาตัวนี้ สำคัญมาก ปัญญาทั้งสองอย่างสำคัญ บางแห่งพระท่านจะพูดว่า ปัญญาโลกุตระตัวเดียว ไม่พูดปัญญาทางโลกียะ ถ้าคนเราเกิดมาไม่มีวิชาความรู้ใช้ไม่ได้ พระพุทธเจ้าสอนภาค บังคับ เดียวนี้ทำถูกแล้ว เรียน ๑๒ ปี แต่พระพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว ไม่อย่างนั้นท่าน จะเป็นดอกเตอร์ ๑๘ ศาสตร์ได้อย่างไร แต่ท่านออกบวชนี้เพื่อต้องการไปหาวิชาแก้ปัญญา ให้เรา แต่เรากลับเอาไปทิ้ง เลยเรียนแต่วิชาการ เรียนแต่หนังสือแล้วมาสอนกัน ไม่มีผล ในทางย้อนกลับมาหาจิตใจ เลยก็มาว่าศาสนาพุทธไม่เป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้นปัญญาโลกุตระมี ๓ ลักษณะ เหมือนลักษณะทางโลกและทางธรรมรวมกันดังต่อไปนี้

๑. **สุตมยปัญญา** ปัญญาเกิดจากการฟัง เช่นการฟังจากครูอาจารย์ให้เกิด ปัญญา

๒. **จินตมยปัญญา** ปัญญาเกิดจากความคิด คิดก่อน ถ้าไม่คิดเกิดปัญญาไม่ได้ ความคิดกับการฟังนั้น ถ้าตั้งใจฟัง สนใจฟัง ทบทวนกำหนดจดจำได้ปัญญา แต่ก็ยังไม่เกิดประโยชน์ ประโยชน์จะมาต้องคิดก่อน ว่าคิดด้วยปัญญาใหม่ ที่ฟังนี้เอาไปใช้อะไรได้บ้าง ใช้เป็นประโยชน์ใหม่ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ก็ฟังเสียประโยชน์ ปัญญาเกิดจากความคิด คิดแล้วว่าใช้ประโยชน์ได้ ก็เอามาใช้ คิดก่อนคือมีสติกรรมฐาน อย่างนี้เรียกว่าสองปัญญา

๓. **ภาวนามยปัญญา** ภาวนาให้เกิดปัญญา ภาวนามยปัญญานี้ทุกคนไม่ได้ทำ แต่สุตมยปัญญาและจินตมยปัญญา มีคนทำมากแล้ว มีคนปฏิบัติได้ แต่ภาวนาไม่มีคนทำ ภาวนามยปัญญาเรียกว่าเจริญภาวนา เจริญสติปัญญา เรียกว่าเจริญกรรมฐาน น้อยคนที่จะทำ ภาวนาให้มันเกิดขึ้นเอง เรียกว่าอ่านหนังสือไม่มีตัว มันผุดขึ้นมาเอง ปัญญาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติธรรม เป็นปัญญาแก้ไขปัญญาได้ สมมติว่า วิโก้มีความทุกข์หนังสือแก้ไขไม่ได้ มีปัญหาในครอบครัว วิชาไหนในเล่มใดที่จะแก้ปัญญาได้ ไม่มีเลย ต้องใช้ปัญญาในตัว ปัญญาในตัวนี้คือภาวนาให้มันเกิดปัญญา **“ปัญญาติดมากับตัว ความรู้อยู่ในตำราสนใจศึกษาเอง”**

ปัญญาเกิดจากการภาวนานี้ ของใครของมันต้องฝึก จะไปเอาปัญหาของคนอื่นเขา มาแก้ไม่ได้ แต่ปัญหาที่จะแก้ให้คนอื่นได้มีอยู่ ๒ อย่าง ได้แก่ วิชาการที่สอน และขัดข้องทางวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถจะเป็นที่ปรึกษาสอนได้ แต่โลกุตระปัญญานั้น

ทุกคนเป็นที่ปรึกษาให้ไม่ได้ ต้องทำขึ้นเอง ภาวนามยปัญญา เช่น พองหนอ ยุบหนอ เกิดขึ้นตั้งสติไว้ที่ลมหายใจนั้น และมันจะเกิดขึ้นเองว่ามีปัญหาอะไรจะออกมาแก้ได้ ที่เราเจริญกรรมฐานกำหนดจิตเป็นการฝึกฝนหน่วยกิตไว้ที่คอมพิวเตอร์ จิตเป็นธรรมชาติที่จะต้องคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้นานเหมือนเทปบันทึกเสียง ไม่มีตัวตน คือจิต ในเมื่อมีสติสัมปชัญญะอยู่ที่จิตภาวนาแล้วนั้น มันจะผุดขึ้นมาแก้เอง ว่าปัญหาของคุณนี้มันจะแก้ได้อย่างไร เราเท่านั้นเป็นผู้รู้จริง คนอื่นรู้ไม่จริงหรือ ภาวนามยปัญญาทำให้รู้จริง รู้แจ้ง เห็นจริง เห็นแจ้ง ไม่ต้องคนอื่นมาบอก ไม่ต้องไปหาหมอดู อะไรจะรู้จริงเท่าเราเอง ไม่มี อย่างวิโก้ทำชั่ว รู้เอง ทำดีก็รู้เอง แล้วเราก็แก้ของเราเอง มันจะผุดขึ้นมาสอนเราเอง ทำให้เราช่วยตัวเองได้ ทำให้พึ่งตนเองได้ ทำให้สอนตัวเองได้

ภาวนานี้พึ่งตัวเองได้ ช่วยตัวเองได้ สอนตัวเองได้แน่นอน ตัวปัญญาสอน บอกให้เรารู้ว่าควรแก้อย่างไร เขาเหล่านั้นจะยอมรับโดยไม่มีปัญหา จะยอมรับเหตุผล แต่ถ้าคนอื่นมาสอนเราจะไม่ยอมรับ ถ้าเราสอนตัวเองโดยที่รู้จริงรู้แจ้ง ของเราเอง เข้าใจเองจะสอนตัวเองได้ง่าย เราจะไปสอนคนอื่นเขาก็ไม่ยอมรับ ถ้าเขารู้จริงรู้แจ้งด้วยตัวเองแล้ว เขาจะสอนตัวเองได้ดีดีมาก เมื่อเรารู้จริงในตัวเองแล้ว สอนตัวเองได้ดีดีมาก ต้องยอมรับทุกข้อหา ตรงนี้คือจุดมุ่งหมายของชาวพุทธสำคัญมาก คนอื่นจะมาสอนเราเท่าไร ก็สู้เราสอนตัวเองไม่ได้ ในเมื่อเราสอนตัวเองได้แล้ว มีปัญหาอะไรก็แก้ได้ทั้งนั้น เช่น เราโกรธ ปัญญาแก้ได้ โกรธคือไม่พอใจ ถ้าสติดี โกรธนั้นจะหายไป จะไม่โกรธค้างคินให้อารมณ์ค้าง ถ้าเราเป็นครูอาจารย์มีปัญหาโกรธค้างคินจะสอนไม่ได้ดี

การแก้ปัญหาชีวิตนี้มีความสำคัญสำหรับชาวพุทธ พระพุทธเจ้าสอนทุกวิถีทาง รู้เหตุการณ์ล่วงหน้า อย่าอารมณ์ค้าง โกรธ เสียใจ ไม่สบายใจแล้ว ไม่แก้ ถ้าเราเจริญสติ ปัญญาดี เจริญกรรมฐานแก้ได้ทันที จะทำอะไรก็สำเร็จ เช่นพ่อค้าแม่ค้าถ้าอารมณ์ค้างขายของไม่ได้ ไม่มีใครซื้อ

ตัวปัญญานี้ แปลว่าความรู้ รอบรู้ รู้จริง รู้แจ้ง เรียกว่าตัวปัญญา ปัญญาตัวนี้ไม่ใช่ปัญญาที่จะต้องรู้วิชา พระพุทธเจ้านี้ยอดพัฒนา พัฒนาจิตได้ดีมาก ตัวปัญญานี้แก้ไขปัญหาได้ ถ้าใครเก็บความทุกข์เอาไว้ไม่มีปัญญาจะแก้ไขปัญหา ไม่มีความเจริญรุ่งเรืองเลย มีแต่ความทุกข์ตลอด ไม่มีความสุข ถ้ามีปัญหามันก็ปิดทุกข้อออก ความสุขมาแทนที่ได้

ปัญญาจะรู้กาลเทศะ รู้กาลเวลา รู้ลักษณะ รู้ว่าเด็ก รู้ว่าผู้ใหญ่ รู้หน้าที่การงาน รู้เหตุการณ์ของชีวิตได้เช่นนี้แล้ว สามารถจะแก้ปัญหาได้ ศัพทที่ไทยก็คือ รัฐบาล รัฐบาลรู้คุณ รู้โทษ รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่างกันอย่างไร

ปัญญาตัวนี้ไม่มีใครจะสร้าง ไม่มีใครจะปฏิบัติกัน มีแต่จะเรียนรู้กันทุกศาสนาอย่าง วิชาศาสนาเปรียบเทียบ แต่ทุกศาสนาเขาเรียนจบอย่างวิชาการตามหนังสือ แต่โดยวิธี ปฏิบัติทุกศาสนาไม่เคยปฏิบัติ อย่างศาสนาอิสลาม คริสต์ ฮินดู ดีหมดเขาสอนให้เป็นคน ดีทั้งนั้น แต่ต้นลีกหนาบางไม่เหมือนกัน

โดยวิธีปฏิบัติกรรมฐาน คือ

- ๑) พัฒนาจิต
- ๒) พัฒนาการศึกษา
- ๓) พัฒนาเศรษฐกิจ
- ๔) พัฒนาสังคม

จิตเป็นธรรมชาติต้องคิดอ่านอารมณ์ของตัวเอง อารมณ์ดีหรือไม่ดี ไม่มีตัวตนที่จะ เอามือคลำได้ เหมือนอย่างร่างกายของวิโก้ แต่จิตมีอำนาจใช้กายของคุณวิโก้ให้เดินมาได้ มันเป็นความคิดเท่านั้น จิตเป็นธรรมชาติทุกอย่างสั่งได้ สั่งให้เราเดิน สั่งให้เรานั่ง สั่งให้ เราทำงาน ถ้าจิตของเราขาดสติสัมปชัญญะขาดผู้ควบคุมดูแลเขาจะเดินผิดทาง เขาจะ ทำงานไม่ถูกต้อง ถ้าจิตดีแล้วทำดีหมดทุกอย่าง ถ้าจิตไม่ดีทำเสียหมดทุกอย่าง จิตสำคัญ มากที่สุด ถ้าจิตใจเราไม่ดีแล้ว กายก็เลว จิตใจก็อ่อนไหวไปหมด จึงต้องพัฒนาจิต ต้องการให้มีหลักธรรมยึดเหนี่ยวทางจิต เพื่อดำเนินงานทางสังขารร่างกายให้ถูกต้อง จิตที่ เป็นธรรมชาติไม่มีตัวตน ถ้าหากปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วคนนั้นจะดีเด่น เห็นชัดและเห็นไกล ปัญญาจะเกิดขึ้นตรงนั้น พระพุทธเจ้าจึงเน้นพัฒนาจิต ตั้งสติไว้ทุก ประการ อารมณ์ของจิตก็คือลมหายใจ หายใจเข้า-หายใจออกนี้เป็นอารมณ์ของจิตโดยไม่มี ตัวตน ตั้งสติไว้ที่อารมณ์นี้เท่านั้น ถ้าอารมณ์ดีจิตดีแล้ว ทำงานดีหมด คนก็ใจเย็นลงใจไม่ ร้อน ทำอะไรก็ดีมีประโยชน์ ปัญญาเกิดตอนใจเย็น

การปฏิบัติกรรมฐานเราจะเห็นได้ชัดเจน ลมหายใจเข้า-ออก เป็นตัวหนังสือได้ สามารถโทรจิตไปเป็นตัวหนังสือได้ ทุกคนไม่ลืกซึ่ง เรียนไม่จริง ปฏิบัติไม่จริง ทุกคนจึงไม่ สามารถสอนได้จริง สอนได้แต่เพียงผิวเผิน ทุกศาสนาไม่ได้ปฏิบัติจนถึงขั้นของเขา จะไป ว่าศาสนาพุทธไม่ดี ศาสนาคริสต์ไม่ดี ศาสนาอิสลามไม่ดี ไม่ใช่ แต่ปฏิบัติไม่ถึงขั้นของ เขาไม่ถึงที่ของเขา เดินทางไม่ถึงจุดมุ่งหมายของเขา ดีได้อย่างไร

จิตนี้อยู่ตรงไหน จิตอยู่ตรงไหนต้องพัฒนาตรงนั้น บางท่านเรียนศาสนาพุทธมาก็ จริง แต่อาจจะไม่ทราบจิตอยู่ตรงไหน แก่ใจจิตอย่างไร ทำจิตให้ดีได้อย่างไร เขาไม่

ทราบแน่นอน จิตอยู่ที่อายตนะธาตุอินทรีย์ จิตอยู่ที่ตา จิตอยู่ที่หู จิตอยู่ที่จมูก จิตอยู่ที่ลิ้น จิตอยู่ที่กายสัมผัสร้อนหนาว เรียกว่า ทวาร ๖

ทวาร ๓ คือ ทวารกาย ทวารวาจา ทวารจิต เป็นบ่อบุญและบ่อบาป เป็นที่มาของบุญและบาป

ทวาร ๖ เป็นที่มาของจิต จิตอยู่ที่ทวาร ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย จิต

ทวาร ๙ เป็นที่มาของอสุภกรรมฐาน คือ ตา ๒ หู ๒ จมูก ๒ ปาก ๑ ทวารหนัก ๑ ทวารเบา ๑

ทวาร ๖ ที่มาของจิต จิตเป็นธรรมชาติที่จะต้องคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้นานเหมือนเทปบันทึกเสียง ทวาร ๖ นี้สำคัญมาก คนชาวพุทธชอบทำบุญ ถวายสังฆทาน สร้างโบสถ์ สร้างวิหาร เป็นการสงเคราะห์คนอื่น แต่การปฏิบัติสร้างความเป็นการสงเคราะห์ตัวเอง คนไทยไม่สนใจเท่าไร คนชาวพุทธชอบทำบุญ ไม่ชอบสร้างบุญ ทำบุญคือสงเคราะห์คนอื่น สร้างบุญนี้คือการสร้างให้ตัวเองมีความสุข บุญแปลว่าความสุข ทุกคนต้องการมีความสุข แต่ทำไมเอาทุกข์มาใส่ไว้ในใจ

พัฒนา แปลว่า ทำให้ความเจริญเกิดขึ้นแก่ตัวเอง มือ ๒ เท้า ๒ สมอง ๑ เป็นที่พึ่งให้พัฒนาจิตได้ พัฒนาที่ตา กำหนด เห็นหนอ... ส่งกระแสจิตออกไปทางหน้าผากนี้ เห็นด้วยปัญญา เห็นคนนั้นนิสัยเป็นอย่างไรบอกได้ทันที ถ้าทำภาวนาได้ ตั้งสติไว้ที่ตา ตั้งสติไว้ที่หู หูได้ยินเสียงไม่มีตัวตน ตั้งสติไว้ กำหนดว่า เสียงหนอ... ถ้าสติดี จะรู้ว่าเสียงคนที่พูดกับเราโกหก นี่มีประโยชน์มาก ลมหายใจเข้า-ออก เหม็นหรือหอมตั้งสติไว้ตรงนี้เป็นการพัฒนา เหม็นก็ไม่สนใจ หอมก็ไม่สนใจ ชอบเป็นโลภะ ไม่ชอบเป็นโทสะ ขาดสติเป็นโมหะ ทวารปาก ลิ้นรับรส เปรี้ยว หวาน มันเค็ม มีสติไว้ เกิดปัญญา กายสัมผัสร้อนหรือหนาว อ่อนหรือแข็งที่นั่นลงไป ตั้งสติไว้ มีสติปัญญาตรงนี้ถึงจะถูกต้อง

ภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนั้นเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ทำให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์ ทำให้มีเมตตา ทำให้แก้ปัญหาได้ ทำให้โลภ โกรธ หลงลดลงไปได้ ทำให้ใจเย็นลงได้มาก ด้วยลมหายใจเข้า-ออก การคิด และการแก้ปัญหาชีวิตนั้นอยู่ที่ลิ้นปี โดยหายใจยาวๆ กำหนดโกรธหนอตรงนี้ คิดไม่ออก เอาไปสอนนักเรียนนักศึกษาได้ ให้หายใจยาวๆ คิดหนอ... คิดออกมาจนได้ ออกมาเป็นตัวปัญญาที่ถูกต้อง คิดให้เกิดปัญญาตรงนี้

ท่านสาธุชนและครูบาอาจารย์ทั้งหลายถ้าจะแก้ปัญหาก็แก้ตรงนี้ที่ลิ้นปีนั้น หายใจยาวๆ คนเราหายใจสั้น ใจร้อน ไม่มีปัญญา หายใจให้ยาวๆ ตั้งสติไว้จะมีปัญญามากมาย

จะเห็นอะไรดูด้วยปัญญา อย่าดูด้วยกิเลส อย่าดูด้วยความ โลก โกรธ หลง ต้องดูด้วยปัญญา โดยตั้งสติไว้ที่หน้าผากนี้ เสียงหนอ... ตั้งสติไว้ให้มั่น ถ้าเรามีสมาธิอยู่เดิม แก้ปัญหาได้เดี๋ยวนี้ ถ้าหากว่าไม่ได้ฝึกไว้ก่อน ไม่มีสมาธิ แก้ปัญหาไม่ได้ ต้องมีการเตรียมพร้อมไว้ก่อน เสียงหนอ... จะรู้ว่าคนนี้โกหก มีประโยชน์ต่อนักธุรกิจ นักบริหาร ประเทศชาติ กลิ่นหนอ... เหม็นไม่พอใจเป็นโทษะ หอมชอบเป็นโลภะ ขาดสติสัมปชัญญะ กลายเป็นคนโมหะไม่มีปัญญา ลิ่นรับรสอาหาร ถ้าขาดสติอยากจะกินโน่นกินนี่ โดยไม่รู้จักการประมาณในการรับประทานอาหาร ต้องพัฒนาตรงนี้อีกอย่างหนึ่ง กายสัมผัสร้อนหนาว ต้องมีสติ ถ้าเราไม่มีสติทนร้อนทนหนาวไม่ได้ หนาวนักไม่ทำงาน ร้อนนักไม่ทำงาน เข้าไม่ทำงาน สายไม่ทำงาน บ่ายเย็นไม่ทำงาน แก้ปัญหาไม่ได้ เพราะฉะนั้นต้องมีสติอยู่ที่กาย คือจิตต้องพัฒนาไปด้วย

การพัฒนาจิตจึงมีประโยชน์แก่ชีวิตมาก เพราะฉะนั้น หายใจให้ยาว ๆ ไว้ คนที่หายใจสั้นจะทำอะไรไม่สำเร็จ ลมหายใจเป็นตัวหนังสือได้ คนมีโลภะหายใจอย่างนี้ กลิ่นตัวเหม็นอย่างนี้ คนมีโทสะอิจฉาเก่งต้องหายใจอย่างนี้ กลิ่นตัวต้องอย่างนี้ คนมีโมหะไม่สนใจใคร ต้องหายใจระบบนี้ กลิ่นตัวต้องอย่างนี้

ท่านทั้งหลายถ้าปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาได้ มีสติสัมปชัญญะจากที่สรุป มีศีล สมาธิ ปัญญา คนมีศีลต้องมีสติสัมปชัญญะ ศีล-สมาธิ-ปัญญา ย่อลงเหลือ ๒ คือ สติ สัมปชัญญะ สรุปเหลือ ๑ คือ อยู่ด้วยความไม่ประมาท

คนที่มีศาสนาต้อง

- ๑) ฟังตัวเองได้
- ๒) ช่วยตัวเองได้
- ๓) สอนตัวเองได้

สุดท้ายนี้ก็ขอเจริญพรคุณวีโก้ บรูน ที่ได้เคยมาบวชที่วัดอัมพวันเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๐ ขอเรียนถามคุณวีโก้บ้าง ว่าท่านได้อะไรจากการมาบวช? ท่านมาบวชทำไม?

วีโก้ บรูน เล่าว่า

“ขณะนั้นก็มาประเทศไทยเพื่อศึกษาเล่าเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักศึกษาคณะอักษรศาสตร์ มาเรียนภาษาไทย และเพื่อนที่รู้จักกันที่หอพักชาย เขาก็พามาที่บ้านแปง ซึ่งลุงของเพื่อนคนหนึ่งเป็นเจ้าของอวาสาอยู่ที่นั่น แล้วก็มาเยี่ยมวัดอัมพวันด้วย และเลื่อมใสในหลวงพ่อกวามาก แล้วก็ตั้งใจไว้ว่าจะบวชเรียนกับหลวงพ่อกวด้วย หลังจากนั้นชัก

๒-๓ สัปดาหฺก็ได้มาบวช ตอนนั้นก็โกนศีรษะนุ่งขาวเพื่อเรียนชานนาคอยู่ก่อนที่จะบวช หลังจากบวชที่วัดกลางชนรินทร์ บ้านแปง อยู่ที่วัดกลางชนรินทร์ได้ไม่นาน ก็ย้ายมาอยู่ที่วัด อัมพวัน เพื่อปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

ขณะที่เรียนวิปัสสนากรรมฐานที่วัดอัมพวัน ก็อยู่ที่กุฏิไม้หลังเล็ก ๆ ที่ได้อธิษฐานไปนาน แล้ว โดยปฏิบัติธรรมอยู่ที่โบสถ์ ตอนนั้นตั้งใจพยายามฝึกหัดวิปัสสนากรรมฐานโดยที่หลวง พ่อสอนอยู่ทุกวัน”

ขอเจริญพรทุกท่าน อาตมาขอขอบคุณ คุณวีโก้ บรูน ที่ไม่ลืมวัดอัมพวันเมื่อ ๓๐ กว่าปีผ่านมาแล้วนั้น วีโก้ ได้มาบวชอยู่ที่วัดอัมพวัน ว่าปัจจุบันเป็นวีโก้ บรูน ชาว นอร์เวย์ อดีตชาติเป็นฮอลันดา นำเรือกำปั่นมาจอดที่หน้าวัด มิฉะนั้นวีโก้จะไม่มีโอกาสมา ที่นี้ แรงดลบันดาลให้วีโก้ได้มาบวชที่บ้านแปง อยู่ที่วัดกลางชนรินทร์ โดยท่านเจ้าคุณ พรหมโมลีเป็นเจ้าอาวาส วีโก้ ไปถามปัญหา ๑๐ ข้อ แต่ท่านเจ้าคุณพรหมโมลีตอบไม่ได้ จึงพามาที่วัดนี้ อาตมาก็ตอบไปโดยที่ไม่ทราบว่าคุณหรือไม่ถูก วีโก้ก็หายไปประมาณ ๑๐- ๑๕ วัน แยกหีบกลับมาขอบวช มาเป็นนาคที่วัดอัมพวัน บวชแล้วก็ได้อยู่ที่กุฏิที่หญิงสอง รังนางสองชาติได้มาสร้างไว้ เป็นกุฏิหลังแรกที่วัดอัมพวัน วีโก้อ่านหนังสือแล้วก็นั่งสมาธิ นั่งสมาธิแล้วดูหนังสือ ดูหนังสือเที่ยวเดียวจำได้ ท่องชานนาค ๓ ชั่วโมงได้หมด วีโก้มา บวชนี้ได้อะไรจากวัดอัมพวัน กลับไปแล้วได้ผลประการใด กลับมาอีกหลายครั้ง มาทำ วิชยานิพนธ์ที่จังหวัดเชียงใหม่ เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องผี และได้พาทรรยาที่เป็นง่อยมาให้ดู สุดท้ายนี้ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกัน ขอเจริญพร.